

ЗОРАН ЂОРЂЕВИЋ
ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР
МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ

Штедиммо за пр

Извршење буџета за 2014. годину било је рекордних 99,4 посто • Увођењем реда у набавкама за војно здравство уштедело се око пола милијарде динара • У текућој години прецизно су дефинисана средства за опремање Војске • Плате у систему одбране пале су на ниво просека у Србији, тражи се простор за побољшање материјалног положаја припадника • Заменом некретнина у власништву система одбране за станове решиће се део стамбених потреба. Субвенционисаних кредита биће и ове године • Борба против корупције и злоупотреба стални је задатак, нема заштићених • У пензију по потреби службе, само кад нема другог решења

Зоран Ђорђевић је већ трећи мандат државни секретар Министарства одбране. За себе каже да је математичар, да га је цео живот занимала математичка логика, па због тога о свему размишља „шаховски“. Шта год да ради увек су му на уму последице. Свестан је и чињенице да се појаве у животу одвијају циклично, да имају успоне и падове и у послу који обавља. Зато настоји да сваки дан уради нешто боље у односу на претходни, те тако и сам буде бољи. Јер, како тврди, не греша само онај који не ради.

Размишљајући увек унапред, предузима само прорачунате ризике, иако то многи погрешно поистовећују с проницљивошћу, а не паметним предвиђањем. И посао менаџера се, према његовим речима, састоји од лоших и добрих потеза, који се смењују. Према људима је директан, увек их гледа у очи, и ништа не ради „у рукавицама“. С позиције на којој се тренутно налази настоји да учини нешто добро за будућност и државе и своје деце. То је једини циљ, уверен је, који ће као појединац оставити, оно по чему ће га памтити.

У бележници државног секретара, као својеврсно упутство за свакодневни живот и рад, стоји записано – постављај конкретне циљеве, фокусирај се на једну по једну ствар, поштуј туђе и своје време, троши мање него што зарадиш, напорно ради, константно учи и усавршавај се. Устај рано, буди упоран и великодушан, предузимај прорачунате ризике. Стога га, најпре, питамо како је то применио у Министарству одбране и с којим се изазовима сусрео пре три године, уважавајући специфичности организације у којој је „ушао“ и препознатљив ментални склоп војника.

– Није реч о посебном менталном склопу јер су сви људи другачији и свака организација сама по себи нешто друго. Министарство одбране јесте врло специфично. Потајно сам и желео да радим у систему у коме постоји ред. То људима пружа могућност да учине нешто корисно. Морао сам да се

докажем јер се од мене много и очекивало, али сам био свестан да не смем имати изговоре за лоше резултате.

Прва мера коју сам предузео, можда и несвесно, јер је реч о ономе чиме сам се и раније бавио, односила се на финансије. Сматрао сам да је најважније успоставити финансијску контролу и одговарајуће финансијско управљање. Само праћењем токова новца и рационалним трошењем могли смо нешто урадити, тадашњи министар је то и препознао, а што се касније и показало исправно. Увођење реда на ВМА, односно у Управи за војно здравство, био је први изазов. Затим, интерне ревизије, која је до тада била на погрешном месту, с човеком који и није био ревизор. Успостављањем тог механизма, као својеврсне контроле и „десне руке“ министру одбране, помогло је да се ваљано „кормилари“ Министарством.

Q Не њако давно у Министарству одбране било је њеи државних секретара. Како се сналазитије радећи посао њеиорице?

– Не бих рекао да радим посао петорице. Пре би се могло рећи да су та петорица радила посао једног. Министри Вучић, Родић, а ево сада и Гашић за време мандата у Министарству одбране полазили су од става да не треба гомилати функције него се фокусирати на оперативне људе који већ раде у Министарству, а да нас, који долазимо по функцији, треба да буде што мање.

Q Поред финансија којима се у највећој мери бавитије, шња Вас још заокуиља на ѡслу?

– У мој кабинет сливају се готово све текуће, свакодневне ствари везане за рад Министарства одбране, а којима не треба да се бави министар. Министар је, пре свега, тај који треба да доноси важне, суштинске одлуке и не треба да му одвлаче пажњу ствари које представљају свакодневне рутинске активности. Министар надгледа тај поступак и усклађује га с потребама Војске, Министарства одбране, али и државе.

Нејосредно прег Нову годину усвојен је Закон о буџету. Да ли је било борбе, проблема?

– Неке раније навике, генерално тромост система довела је до тога да извршење буџета није доживљавано као превише значајна ствар. То је, преваходно, био проблем. Дошло је време када ми у систему одбране, и уопште у земљи, морамо да се понашамо одговорно. Почетком децембра прошле године извршење буџета није било на задовољавајућем нивоу. Захваљујући томе што је министар Гашић присуствовао низу састанака у Министарству финансија успели смо да извршење буџета доведемо на ниво од 99,4 одсто, што је, сложићете се, добар резултат.

Шта, заправо, значи када кажемо да је војни буџет развојни?

– Први пут смо ове године, за разлику од претходних, децидирано тражили да се планирају средства која ће се користити за развој и опремање Војске и за инфраструктурне пројекте. Конкретно, немамо расцепкан војни буџет, већ циљан за поједине намене. До сада смо новац распоређивали свима по мало и нико није био задовољан. Сада ће бити незадовољних, али много више оних којима је одобрен на тај начин да могу плански утрошити и постићи добре резултате.

– Први пут смо ове године, за разлику од претходних, децидирано тражили да се планирају средства која ће се користити за развој и опремање Војске и за инфраструктурне пројекте.

Многи су коментарисали да нам је овогодишња каса пунија јер је Фонд СОВО „изашао“ из нашег система.

– Низ фактора условљавало нас је да ствари посматрамо глобално, не само у цифрама. Реално, ове године имамо већи буџет. Први пут смо предвидели веће приходе у Фонду СОВО. Захваљујући уштеди коју смо остварили прошле године већ смо започели на-

бавку за 2015, што значи да смо тим средствима додатно увећали оно што нам је буџетом одобрено. Индиректно, наравно. Ако добро анализирате прошлгодишњи буџет, и умањите за плате, можете закључити да овогодишњи није мањи, иако је пре самог усвајања постојао такав предлог. Извршење буџета у 2014. години потврдило је да су нам средства потребна, јер смо га реализовали скоро потпуно. Да нисмо успевали то да искористимо, тада би нам неко могао поставити питање зашто тражимо још више. Сада је ситуација сасвим другачија.

Многи кажу да је друго име буџета – штедња. Већина припадника система одбране то види као директан удар на новчаник.

– Влада је решила да државу извуче из кризе. И тај терет морамо да поднесемо сви. Министарство одбране је прво у држави када је требало да се ради, помаже или брани од елементарних непогода. Оно треба да буде пример како се штеди и дисциплиновано односи према финансијама. Имамо план и премијера који је преузео одговорност за његову реализацију, као и ми који смо са њим дошли на функције у намери да ту идеју спроведемо. До 2012. године смо се као држава задуживали да бисмо имали шта да трошимо. Сада тога нема. Војска јесте

специфична. Тако је у многим државама. Ако погледате видећете да Министарство одбране има нешто што нема свако министарство, јер бити војник не значи само носити униформу и долазити на посао. То подразумева многе одговорности и обавезе. Министар је наложио да сагледамо где је све то могуће уштедети како би се помогло припадницима Војске, и на неки начин побољшао њихов материјални положај. После овог смањења просечна

плата код нас пала је на око 40.000 динара, што је далеко мање него у осталим министарствима, а на нивоу је просечне плате у држави. То свакако није стимулативно за људе који сутра треба да обуку униформу, да се школују за офицере. За разлику од мене, чија је улога овде епизодна, ти људи бирају позив за цео живот. Управо у томе лежи права величина Војске, у начину и поступцима на коју они сваку своју обавезу доживљавају.

Плаће професионалних припадника Војске Србије на истом су нивоу већ седам година. У том периоду, у неким другим државним органима су повећаване. Сада, када се плаће смањују, Војска није изузетак. Неки припадници лошем синдикалном организовању, нејоспојању права на штрајк...

– Синдикално удруживање није метод којим се долази до већих плата, него начин да се дође до бољих услова рада, права која евентуално мањају. Код нас се синдикално удруживање злоупотребљава јер када неко помене синдикат одмах мисли на штрајк и о повећању плата. Питање је да ли уопште Војсци треба синдикат? Шта би се десило уколико би неко намерно изазивао незадовољство у Министарству одбране? Како би се то одразило на безбедност земље?

Припадници Војске су склони често да се, када је реч о стандарду и бризи државе о њима, пореде са припадницима МУП-а. Има ли месна тврдња да држава фаворизује Полицију у односу на Војску?

– Расподела новца из касе МУП-а и Министарства одбране је дијаметрално супротна. Тиме се јасно анулира тврдња да држава некеме даје више или мање и да само постоји разлика у приступу и схватању како тај новац треба утрошити. Покушају да направим паралелу. Ми тежимо да се приближимо оном савршеном односу 50–30–20, где се половина буџета тро-

ши на персоналне потребе, 30 на оперативно функционисање, а 20 одсто улаже се у развој и модернизацију. Према расположивим подацима, 90 одсто буџета МУП издваја за персоналне трошкове, а тек 10 за остатак.

О Да ли ће се увођење плаћених разреда у државној управу организације и на Војску? Хоће ли и даље обичан припадник Жангармерије плаћати као џуковник Војске Србије?

– У нашем систему већ постоје платне групе и ми смо, на неки начин, били оглед за државу и оно што се сада назива платним разредима. То се на припаднике система одбране неће односити. Идеја с увођењем платних разреда јесте да се исти послови у различитим државним органима исто вреднују. Слично је и са системима попут Полиције, БИА и Војске. Држава жели да се исти и слични послови у свим системима исто или слично плаћају. И само тако ћемо имати задовољство међу људима, како год да се тада карте промешају. Треба имати у

После овог смањења просечна плата код нас била је на око 40.000 динара, што је далеко мање него у осталим министарствима, а на нивоу је просечне плате у држави. То свакако није стимулативно за људе који су траже да обуку униформу, да се школују за официре.

виду и да, на пример, посао правника у Војсци и посао правника у неком другом министарству није исти. Правник у цивилству у пола четири закључа канцеларију и одлази кући, а правник у униформи и када је код куће мора бити спреман да у свако доба изврши неки задатак, мора одржавати захтевани ниво физичке припремљености, владати још неким вештинама... Када је реч о платним групама у систему одбране постоји могућност да се уведе и већи број њих да би се направиле већи распони између плата. Али он ће бити предмет анализе у неком будућем времену.

О Незаобилазна чињеница, када говоримо о сандарду припадника Министарства од

бране и Војске Србије, јесте велики број нерешених стамбених питања. Шта нам је чинити?

Идеја с увођењем плаћених разреда јесте да се исти послови у различитим државним органима исто вреднују. Слично је и са системима попут Полиције, БИА и Војске. Држава жели да се исти и слични послови у свим системима исто или слично плаћају.

– Стан нема 12.500 припадника система одбране, а за 6.000 стамбено питање није решено на одговарајући начин. Приоритет су, наравно, они који немају никакав стан. Новим стамбеним правилником намерава се, за разлику од претходног, да расподела станова буде функционалнија, транспарентнија и бржа. Колико је то питање у систему одбране значајно потврђује и чињеница да смо основали Стамбени фонд, јер се, долажење до станова у неком тренутку неће моћи решавати „Мастер планом“. Он је ограничен бројем објеката и некретнина које имамо. Због тога ће се сред-

ства из Фонда користити за изградњу станова или користити за субвенционисање стамбених кредита.

У будућности ћемо и даље користити модел који смо применили у београдском насељу „Степа Степановић“, али ћемо настојати да до станова брже долазимо и уз одговарајуће замене некретнина. У скорије време очекује нас размена за земунску касарну, као и за простор у Улици кнеза Милоша.

О Може ли се говорити о времену за које ће 12.500 припадника Војске добити стамбене нове?

– Врло је тешко и незахвално то говорити. Свака изјава, била она добра или лоша, јесте неозбиљна, јер су

прилике у држави тешке. Не можемо очекивати да држава нама помогне, већ да својим чињењем, сходно могућностима, попут игре карата у којој од зависности које имамо, треба да од-

играмо партију најбоље што можемо. У буџету за 2015. годину опредељена су средства за субвенционисане стамбене кредите, око 300 милиона динара, као и прошле године. То је, на основу процене из ранијих година и тражње, довољно за оне који на тај начин желе да реше стамбено питање. Идеја је да новац који добијемо продајом наоружања или по основу „Мастер плана“, одлуком министра, распоредимо за набавку не само новог наоружања и опреме, већ и да део усмеримо у Стамбени фонд.

О Постоје ли могућности да се враће приходи оним системима одбране који су их и остваривали?

– Не. Приходе може наменски да користи само Универзитет одбране од научноистраживачке делатности и пројеката које реализује. Управо је укидање сопствених прихода требало да обезбеди строгу контролу њиховог утрошка. Ваља знати да нама нико није узео приходе које су током године остваривале наше организацијске целине, они су само евидентирани на посебном рачуну. Као такве ми их добијемо у буџету, односно он је за њихов износ био увећан. То је боља варијанта јер их током године нисмо добијали „на кашичицу“, већ је цео систем плански располагао тим средствима. И појединачна расподела буџета по целинама система већа је за износ остварених прихода, па се они квалитетније користе.

О Докле се стишло с организацијско-мобилизацијским променама. Незванично су се помињали и неки рокови до када то треба да буде завршено?

– И после организацијских промена, када год да буду, говориће се о неким новим. Постоји радно тело у Министарству одбране које се бави тим послом. Требало је да се одређени састанци догоде пре Нове године, али је то услед обавеза Министарства одложено. Већ током јануара састаћу се са замеником начелника Генералштаба, јер смо носиоци тог посла, како бисмо припремили квалитетан предлог министру одбране. О роковима не бих говорио јер је превасходно важно да се тај посао уради квалитетно.

Q Да ли *џо* значи да ће будућа организација елиминисати одређена *преклапања функција и надлежности међу целинама Министарства и Генералштаба*?

– Неких преклапања ће и даље бити, а нека ће бити елиминисана. Министарство треба да има централну администрацију, она треба да буде део цивилне контроле, а не да се бави детаљима по дубини организације Војске. Оно што смо свакако препознали као проблем јесте део који се односи на планирање и набавке. Ту ће сигурно бити промена.

Q Каква је ситуација са *зајошљавањем у Министарству одбране у контексту мера Владе о смањењу броја зајослених у државној управи*?

– Ми нисмо, за разлику од неких других министарстава, попуњени у потпуности. На снази је одлука да се број запослених до даљег одржава на нивоу од 30. октобра. 2014. године. Колико буде одлазило, толико ће се људи и примати. Када буде укинута забрана запошљавања у државној управи верујем да ће Министарство одбране имати приоритет, јер није неко случајно планирао колики је број људи потребан да би систем функционисао.

Q Били *сте председavajuћи Политичког савета Владе за родну равноправност. Министарство одбране предначило је и приликом израде Акционог плана за примену Резолу-*

ције Савета безбедности Уједињених нација 1325 – Жене мир и безбедности у Србији до 2015. године. Можемо ли данас говорити о значајнијим променама у области родне персоније у нашем сектору безбедности?

– Резолуција 1325 јесте нешто на чему се мора ангажовати држава. Када је реч о положају жена, може се рећи да је Србија напредовала, посебно последње две године, што потврђују анализе, али је то обавеза свима нама да до краја мандата још више радимо. Када говоримо о Министарству одбране, задовољан сам јер смо променили начин размишљања о положају и улози жена у сектору безбедности. Увели смо различите механизме родне равноправности. Похвале за то стигле су и из земље и из иностранства.

Q Како ће се на функционисање нашег система одбране огразити нове одредбе „Закон о раду“, нарочито ако се има у виду *пооштравање услова за одлазак у пензију, а сходно специфичним потребама Војске за одређеним профилем кадра?*

– Члан 192. „Закон о Војсци“, који се односи на пензионисање по потреби службе, престао да је постоји.

Један генерал, примера ради, који има одличне резултате рада, који је „прошао“ најразличитије дужности у Војсци, још може да креира, управља, саветује и младима пренеси своја знања. Када бих таквог човека поставио себи за саветника, нико ми не би замерио. Како неко од тридесет година може да буде саветник некоме, с којим капацитетом и искуством?

Планирано је да у измени и допуни Закона буде члан 110. По њему у пензију не треба да иду они који за то нису стекли услове. Тај члан треба да омогући и да, у посебним ситуацијама када људи не могу да одговоре професионалним захтевима, било да је реч њиховим физичким, психичким или здравственим ограничењима, могу бити пензионисани.

Добром кадровском политиком, то јест правилним каријерним вођењем могу се искористити потенцијали оних који су испунили услове за пензију, али својим знањем и искуством још могу користити систему. Један генерал, примера ради, који има одличне резултате рада, који је „прошао“ најразличитије дужности у Војсци, још може да креира, управља, саветује и младима пренеси своја знања. Када бих таквог човека поставио себи за саветника, нико ми не би замерио. Како неко од тридесет година може да буде саветник некоме, с којим капацитетом и искуством? Слажете се може, али то није тако чест случај.

Q Министар је у неким јавним наступима говорио о *злоупотребама које су се догађале у врху систему одбране, а односе се на велике набавке и продају војне имовине. Да ли је џо исцерао „на чистац“?*

– Није посао ни министра, ни државног секретара да се бави тим питањима. Постоје надлежни органи који се тиме баве. Наравно да знамо о чему је реч и очекујемо да службе до детаља истраже све сумњиве послове. Недавно је министар Гашић на једном од састанака рекао: „Оно што тражимо од вас јесте да радите по закону, да када одете кући спавате мирно, да можете да се свакоме јавите на телефон“.

Q Да *сте се, на пример, Ви нашли у кожи људи о којима је, не именујући их, говорио министар, да ли бисте били несекојни?*

– Они који су тада тако радили или то сада раде, најбоље знају како се осећају. Знаем да никакав новац не

У будућности ћемо и даље користити модел који смо применили у београдском насељу „Стеја Стејановић“, али ћемо настојати да до стандарта брже долазимо и уз одговарајуће замене неkreћнина.

може да плати осећај да мирно спавате. Ја то себи никада не бих допустио.

Q Систем одбране је одувек важио за средину с мало криминала и корупције. Да ли су последњих неколико акција ВБА и војне полиције на сузбијању тих појава део неке шире кампање?

– Не, реч је о редовним активностима надлежних служби. Можда су људи који се баве борбом против тих појава добили „ветар у леђа“ захваљујући ставу ове владе, овог руководства Министарства одбране да се закон бескомпромисно поштује. Они су свесни да данас неће за разлику од неких ранијих времена носити никакве последице уколико буду радили посао како треба.

Q Враћимо се питању с почетка разговора. Нисте нам до краја рекли пред којим сте

проблемом застали када сте именовани за државног секретара, о коме шта је шпирало више ангажовања или борбе. Где су били највећи отпори? Поменули сте војно здравство...

– У 2012. години отпора је највише било у војном здравству. Оно је навикло на један начин рада, комфор, специфичан модел одлучивања и располагања новчаним средствима. Куповало се ad hoc, набавке нису биле планске. Ниво јавних набавки био је свега пет одсто. Око 95 одсто се куповало, то јест набављало на мало, што је било вишеструко скупље. Све је то требало променити. Војно здравство данас, после две године, има реализацију јавних набавки око 70 одсто, а за следећу планирамо да достигне и 95. Тај проценат управо сведочи о проблему који смо на почетку имали. Не разматрам разлоге због чега је то било тако. Постојали су, сигурно, различити интереси, и појединаца из система и фармацеутске ин-

дустрије. На пример, приликом израде новог реферата, а на основу ранијих спроведених малих набавки, процењено је да је за набавку била потребна 2,1 милијарда динара. Када смо све то спровели тендером добили смо бољу цену. Дошли смо до бројке од милијарду и по. Постоји велика вероватноћа да је та разлика, која сада представља уштеду, завршавала у нечијим џеповима.

Наредни изазов представљала ми је финансијска контрола и управљање. Тај сегмент смо јачали јер он пружа велику могућност и министру одбране и начелнику Генералштаба да правилно руководе и контролишу систем. Ми смо међу првим министарствима одбране у свету која су увела финансијску контролу и управљање, а прво министарство које је применило извештавање министра одбране путем баланских карата, то јест на основу ризика и индикатора у извршењу буџета. Слично ћемо применити убудуће и у материјалном пословању, у свим набавкама, располагању горивом... ■

Владимир ПОЧУЧ
Александар ПЕТРОВИЋ
Снимео Јово МАМУЛА